МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
НА ЗАСІДАННІ ВЧЕНОЇ РАДИ
МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
Протокол №_8__від «25» березня 2025 року
Введено в дію наказом Міжнародного
гуманітарного університету
№ _378а від 25 березня 2025 року
Голова Вченої Ради
_____ академік Сергій КІВАЛОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
РЕКТОР, МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
професор _____
Костянтин ГРОМОВЕНКО
«25» березня 2025 року

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників (в тому числі іноземних) на навчання для здобуття для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність – С4 Психологія
на основі
першого бакалаврського або
другого магістерського рівня вищої освіти

РОЗРОБЛЕНО
Факультетом
схвалено на засіданні кафедри

протокол №8 від 20 березня 2025 року

Одеса - 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Додаткове фахове вступне випробування – форма вступного випробування, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми за спеціальністю 053 «Психологія» освітній ступінь «Магістр» вступників, які здобули раніше перший бакалаврський або другий магістерський рівень вищої освіти.

Метою додаткового фахового вступного випробування до магістратури є формування контингенту здобувачів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності, шляхом оцінки знань та навичок вступників за напрямами професійно-орієнтованої діяльності.

Додаткове фахове вступне випробування з психології проводиться **у формі індивідуальної усної співбесіди**.

Додаткове фахове вступне випробування передбачає з'ясування рівня засвоєння теоретичних знань вступників, оцінити їх аналітичні здібності та навички та виявити достатність рівня підготовки до навчання в магістратурі на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 053 «Психологія».

Додаткове фахове вступне випробування проводиться згідно з графіком, складеним приймальною комісією Міжнародного гуманітарного університету.

Вступники, які не з'явилися на додаткове фахове вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються.

Перескладання додаткового фахового вступного випробування не дозволяється.

Під час індивідуальної усної співбесіди вступник повинен виявити знання:

- об'єкту і предмету психології, її методу, структури, функцій та зв'язку з іншими науками;
- історії формування психології як науки і навчальної дисципліни;
- основних психологічних понять і категорій;
- спеціальних і прикладних психологічних теорій і підходів.

В цілому, вступники повинні продемонструвати не лише знання базових теоретичних і методологічних основ теорії та історії психології, а й довести обізнаність практичними методами психології

Програма передбачає визначення рівня засвоєння знань, сформованості умінь та навичок з теоретичної та прикладної психології й побудована із урахуванням основних тем ряду фахових дисциплін методологічного та практичного спрямування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінювання додаткового фахового вступного випробування відбувається за двобальною шкалою: **«зараховано» або «не зараховано».** У тому випадку, коли за додаткове фахове вступне випробування вступник отримав оцінку «не зараховано», він не допускається до наступного вступного іспиту і позбавляється права брати участь у конкурсі.

Оцінка на додатковому фаховому вступному випробуванні з психології у формі індивідуальної усної співбесіди залежить від правильності, повноти та точності відповіді на запитання.

Правильність відповіді означає, що вступником у відповіді надані принципово вірні висновки щодо основних положень поставленого запитання.

Повнота відповіді означає, що вступником надана характеристика всіх основних положень запитання, а також окремих ознак, властивостей, елементів, що складають зміст основних положень запитання.

Точність відповіді означає, що вступником надана вірна характеристика окремих ознак, властивостей, елементів, що складають зміст основних положень запитання.

ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Історія становлення психології. Примітивні погляди на психіку у людини первісного суспільства. Виникнення перших гіпотез щодо психіки в античному суспільстві. Розвиток представлень та уявлень про внутрішній світ людини в Індії, Китаї, Єгипті, Римі та Греції. Наука про людську душу у середньовічному суспільстві. Якісні зміни у вивчені психіки в 17-19 ст. Виникнення експериментальної психології.

Сучасна психологія, її завдання і місце в системі наук. Методологія сучасної психології. Зв'язки психології з іншими науками. Основні принципи психології. Школи, концепції, напрями психології (біхевіоризм, психоаналіз, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо). Історія виникнення основних галузей прикладної психології. Психологічна теорія біхевіоризму (Е. Торндайк, Дж. Уотсон). Психологічна теорія фрейдизму. Аналітична психологія К.Г. Юнга. Індивідуальна психологія А. Адлера. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Его-психологія Е. Еріксона. Неофрейдизм К. Хорні. Гештальтпсихологія. Гуманістична психологія (К. Роджерс, А. Маслоу, Г. Оллпорт). Когнітивна психологія (Е. Берн, Е. Еріксон, Ф. Перлз). Екзистенційна психологія (І. Ялом).

Методи наукової психології: спостереження, експеримент, тести, вивчення продуктів діяльності, моделювання, математико-статистичні методи. Лабораторний експеримент і його можливості. Спостереження і природний експеримент. Анкети, інтерв'ю та інші методи збору і аналізу матеріалу. Психологічні тести та їх оцінка.

Психіка як предмет психології. Структура психіки. Пізнавальні процеси: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява, мовлення, увага. Емоційно-вольові процеси: почуття, емоції, воля. Психічні стани в емоційній, когнітивній, вольовій сферах (стійкий інтерес, творче піднесення, сумнів, пригніченість тощо). Властивості особистості: спрямованість, темперамент, характер, здібності, інтелект.

Психічне відображення та його властивості. Формування психіки людини у процесі соціалізації. Властивості та функції психічного відображення. Свідомість – вища форма психіки. Психіка і свідомість. Основні відмінності психіки людини, яка володіє свідомістю, від психіки тварин. Структура свідомості людини. Самосвідомість. Свідоме та несвідоме. Способи вивчення несвідомого: аналіз сновидінь, проективних малюнків, асоціативного мовлення та ін.

Співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Спрямованість особистості та її форми. Потреби, види потреб. Мотиви. Класифікація мотивів. Неусвідомлені та усвідомлені мотиви. Установки, потяги.

Цілі. Інтереси. Ідеали та переконання. Світогляд особистості. «Я-концепція», образ «Я». Самооцінка особистості. Психологічний захист особистості, його механізми (ідентифікація, раціоналізація, сублімація, витіснення, заперечення, компенсація, гіперкомпенсація, проекція, включення, заміщення, ізоляція, деперсоналізація). Формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Активність і діяльність та їх основні характеристики. Діяльність як суб'єктивний вид активності людини. Структура активності та діяльності. Основні види діяльності людини.

Поняття про темперамент та його структуру. Фізіологічні основи темпераменту. Психологічні складові темпераменту: психічна активність та емоційність. Характеристика типів темпераментів (сангвінічний, флегматичний, холеричний, меланхолічний).

Структура характеру, як система ставлень: до суспільства, колективу, інших людей; до праці; до самої себе; до речей. Вольові риси характеру. Формування характеру. Поняття про акцентуації характеру як надмірний вираз окремих рис.

Поняття про здібності. Задатки і здібності. Види і рівні здібностей. Загальні здібності та їхня структура. Спеціальні здібності. Рівні здібностей. Талант та геніальність. Обдарованість та її структура. Розвиток і формування здібностей. Поняття про інтелект. Моделі інтелекту.

Поняття про відчуття. Класифікація та види відчуттів: залежно від контакту рецептора з подразником (дистанційні; контактні); залежно від розміщення рецептора (інтероцептивні; екстероцептивні; пропріоцептивні).

Поняття про сприймання. Класифікація та види сприймання: за провідним аналізатором (зорове, слухове, дотикове, смакове); за наявністю мети та вольового зусилля (довільне, мимовільне). Сприймання часу, руху, простору, сприймання людини людиною. Аперцепція: роль знань, інтересів, нахилів, емоційних станів, поглядів, переконань.

Пам'ять та її закономірності. Процеси пам'яті (запам'ятування, зберігання, забування, відтворення, забування). Класифікація та види пам'яті: за об'єктом запам'ятовування (образна, словесно – логічна, рухова, емоційна); за ступенем вольової регуляції (мимовільна, довільна); за тривалістю збереження інформації у пам'яті (миттєва, короткочасна, оперативна, довгочасна, генетична). Типи пам'яті (наочно-образний, словесно-логічний, гармонійний; зоровий, слуховий, руховий, змішаний).

Мислення та його структура. Операції мислення: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, конкретизація, класифікація, систематизація. Види мислення: за формою (наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне), за характером розв'язування задач (теоретичне, практичне), за ступенем новизни і оригінальності (репродуктивне, продуктивне).

Поняття про мовлення. Єдність мислення та мовлення. Види мовлення (зовнішнє, внутрішнє; усне, писемне; діалогічне, монологічне).

Поняття про уяву. Види уяви: залежно від мети (мимовільна, довільна), залежно від характеру (творча, репродуктивна). Прийоми творчої уяви (аглютинація, аналогія, акцентування, перебільшення та зменшення, типізація). Мрія.

Поняття про увагу. Властивості та закономірності уваги. Види уваги (мимовільна, довільна, післядовільна). Властивості уваги (об'єм, стійкість, зосередженість, переключення, розподіл). Природа неуважності.

Загальне поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів (сигнальна, регулююча). Особливості емоцій: позитивні, негативні; стеничні, астенічні. Інтенсивність та стійкість емоцій. Настрій, афект, пристрасть, стрес. Види почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні. Стрес. Фрустрація. Моральні почуття. Інтелектуальні почуття, почуття гумору та іронії. Естетичні почуття. Захоплення та пристрасті. Стенічні та астенічні почуття.

Поняття про волю. Вольова регуляція поведінки. Етапи вольових дій: підготовчий (мета і прагнення до її досягнення, можливості і мотиви, боротьба мотивів і вибір, рішення), виконавчий (здійснення рішення). Вольові якості особистості: наполегливість, рішучість, самостійність, дисциплінованість та ін.

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Предмет вікової психології, її завдання. Періодизація психічного розвитку. Можливі критерії періодизації.

Вік немовляти. Період новонародженої як частина віку немовляти, своєрідність психічного життя новонародженого. Психологічні особливості дитини грудного періоду: фізичний розвиток, розвиток моторики, рефлекторної діяльності, відчуття, сприймання, пам'яті, мислення, уваги, емоцій, вольової сфери, мовлення.

Раннє (перед дошкільне) дитинство. Криза одного року. Розвиток психічних процесів і формування моральних норм. Розвиток психіки в грі, її види. Особливості спілкування з дорослими. Криза 3-х років. Причина кризи і її прояви: негативізм, впертість, свавілля.

Молодший шкільний вік. Криза семи років. Психологічний зміст готовності до навчання. Розвиток когнітивної та емоційно-вольової сфери, самосвідомості, мотивації та моральних норм. Зміна ведучого виду діяльності, особливості навчальної діяльності молодшого школяра.

Підлітковий вік. Межі підліткового віку, співвідношення біологічних і соціальних чинників в розвитку, інтелектуалізація психічних процесів. Новоутворення підліткового періоду: почуття дорослості, потреба в

самореалізації та суспільному визнанні, прагнення до самоствердження, вміння підпорядковуватись нормам колективного життя. Криза 14 років.

Юнацький вік. Межі і періоди юнацького віку: «рання» і «пізня» юність. Розумовий розвиток. Емоційна сфера, розширення діапазону інтелектуальних і моральних почуттів. Естетичні почуття. Формування самосвідомості і стійкого «образу Я». Формування життєвих планів і світогляду. Професійне самовизначення. Спілкування з однолітками, дружба і кохання.

Зрілий вік. Межі і періоди зрілості: рання, середня і пізня, передпенсійний вік. Життєвий шлях людини і його вплив на онтогенетичну еволюцію. Нормативні кризи зрілого віку у чоловіків і жінок. Криза «середини життя».

Психологічна геронтологія. Поняття і фази геронтогенеза. Індивідуальні особливості старіння. Нормальна і патологічна старість. Психопатологія старіння. Чинники «Образу Я», психологічний зміст виходу на пенсію. Думки і почуття, пов’язані із вмиранням.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Виникнення і розвиток соціальної психології як науки. Психологічні передумови соціальної психології: психологія народів, психологія мас, теорія інстинктів соціальної поведінки. Основні теоретичні напрямки соціальної психології. Об'єкт і предмет соціальної психології.

Соціальні переконання і судження. Соціальні установки. Соціальні стереотипи. Основні властивості стереотипів.

Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування). Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування).

Поняття «соціалізація» та її сутність. Механізми соціалізації. Стадії й інститути соціалізації.

Сутність і зміст поняття «мала група». Ознаки малої групи. Класифікація малих груп.

ПИТАННЯ ДО ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»

1. Предмет психології. Проблеми і задачі психології на сучасному етапі розвитку суспільства.
2. Поняття «психіка», структура психіки. Загальна характеристика психічних процесів, станів та властивостей особистості.
3. Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність», їх суттєві ознаки.
4. Основні підходи до структури особистості.
5. Біологічне і соціальне в особистості людини.
6. Школа В. Вундта та його програма будування психології як самостійної науки.
7. Психодинамічний напрямок у психології: психоаналіз З. Фройда.
8. Аналітична психологія К.Г. Юнга.
9. Індивідуальна психологія А. Адлера.
10. Біхевіоризм: основні поняття та підходи.
11. Когнітивні теорії психології.
12. Гуманістична психологія: Карл Роджерс.
13. Гуманістична психологія: Абрахам Маслоу.
14. Екзистенційна психологія: Ірвін Ялом.
15. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Функції свідомості.
16. Самосвідомість, структура, компоненти самосвідомості.
17. Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини.
18. Поняття про діяльність. Діяльність та активність людини.
19. Освоєння діяльності. Навички і вміння, їх характеристика.
20. Спрямованість як основний стержень особистості (мотиви, інтереси, переконання, ідеали).
21. Мотиви особистості, їх класифікація (інтереси, переконання, установки).
22. Загальна характеристика пізнавальних психологічних процесів.
23. Поняття та особливості відчуттів.
24. Види та властивості сприйняття.
25. Характеристика основних видів та якостей уваги.
26. Загальна характеристика уяви. Види уяви.
27. Пам'ять як процес запам'ятовування, збереження і відтворення інформації.
28. Загальна характеристика мислення. Основні види розумових операцій.
29. Характер. Структура характеру.
30. Загальне поняття про темперамент особистості. Основні типи темпераменту та їх характеристика.
31. Загальна характеристика здібностей особистості.
32. Поняття про інтелект. Моделі інтелекту.
33. Поняття про мовлення. Єдність мислення та мовлення. Види мовлення.

34. Емоції. Емоційні стани особистості.
35. Види почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні.
36. Вольова сфера особистості.
37. Загальні особливості теорії «психології народів і мас» та їх позитивний внесок в науку.
38. Предмет, об'єкт і завдання соціальної психології як науки.
39. Поняття про спілкування, його функції.
40. Невербальне спілкування, його характеристика.
41. Види, стилі міжособистісного спілкування.
42. Класифікація малих груп в соціальній психології.
43. Поняття «групова динаміка». Загальна характеристика динамічних процесів.
44. Механізми взаємовпливу людей (навіювання, конформність).
45. Поняття «афіліація», її основні мотиви та значення у житті людини.
46. Класифікації і типологія конфліктів.
47. Поняття «соціалізація» та її сутність. Механізми соціалізації.
48. Періодизації психічного розвитку особистості.
49. Кризи вікового розвитку, їх зміст.
50. Психологічна характеристика раннього дитинства.
51. Психологічні особливості підліткового віку.
52. Психічний розвиток у період ранньої дорослості.
53. Психічний розвиток особистості в юнацькому віці.
54. Психологія середньої дорослості.
55. Психологічні особливості пізньої дорослості та старості.
56. Методи психології, їх класифікація.
57. Метод спостереження: його значення, види.
58. Особливості експерименту як основного методу наукових досліджень.
59. Методи бесіди та анкетування, їх характеристика.
60. Психологічні тести та їх оцінка.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА та ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Основна література

1. Колобич О. П. Загальна психологія: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2019. 172 с.
2. Копець Л.В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. :Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
4. Маноха І.П., Роменець В.А. Історія психології XX століття: Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2007. 832 с.
5. Москалець В. П. Загальна психологія. Київ: Ліра, 2020. 564 с.
6. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посібник. 2-ге вид. К.: Каравела, 2010. 233 с.
7. Савчин М. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
8. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2019. 464 с.
9. Слюсаревський М., Хазратова Н. Соціальна психологія : Підручник. Л: Львівська політехніка, 2019. 352 с.
10. Столяренко О.В. Психологія особистості: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 280 с.

Допоміжна

1. Велитченко Л.К. Вступ до загальної психології: програм. довідник. Одеса: Вид. В. В. Букаєв, 2012. 406 с.
2. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ: Центр навч. літератури, 2019. 388 с.
3. Гриньова Н.В. Історія психології: курс лекцій: навчальний посібник. Умань: Візаві, 2012. 209 с.
4. Ільїна Н. Загальна психологія: в екзаменаційних питаннях і відповідях. Київ: Університетська книга, 2018. 239 с.
5. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ: Університетська книга, 2017. 352 с.
6. М’ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології. Київ: Вища школа, 2000. 183 с.
7. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: https://library.pdpu.edu.ua
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: http://www.mon.gov.ua
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: http://www.nbuv.gov.ua/
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: http://odnb.odessa.ua/